

stanovski organizaciji za učitelstvo ce-
le države, kaiti tako daleč niso dosledni
in možati, da bi priznavali onim tovarj-
šem, ki ne morejo pristati na njih me-
glena načela, da si ustanovijo oziroma
ohranijo svojo lastno organizacijo. Naj
si ne domišljajo, da je njih zasluga, ako
se nismo še nadalje cepili. Ako je danes
85% učitelstva organiziranega v UJU
ni da bi moralo tako ostati. Pri tako te-
sni smeri, kot je bila pri nas stara, bi
moralo priti prei ali slei do nove cepit-
ve. Število samo tudi ne odločuje. Nima
organizacija pravice govoriti v imenu
celega stanu, ako ne izpovedava načel,
ki so lahko vsemu učitelstvu skupna in
ako radi tega obstojajo še druge stanov-
ske organizacije. Število članstva tudi
ne odločuje v političnem življenju, ako
je na krmilu režim, napram kateremu
stoji močnejša organizacija v načelnem
nasprotstvu. To spada k politični abe-
cedi.

Kateri učitelji ie pravzaprav boli na- preden?

Zaman iščete izhoda iz načelnih pro-
tislovij. Ali ne čušte neprostovoljne ko-
mike vaše argumentacije? Pravite: Pri-
znavamo potrebo enotne organizacije za
vse učitelstvo, a skupni so nam vsem le
pravni in gnotni interesi, duhovni pa nas
ločijo, toda le v Sloveniji, drugod so du-
hovi strpnejši (!). Ker pa mora stanov-
ska organizacija zastopati tudi duhovne
interese, ako se noče pogrezniti v mate-
rializem in zatajiti vse naše ideale, zato

v njej ne moremo organizirati vsega
učitelstva brez izjeme, odnosno sloven-
ski klerikalci ne spadajo vanjo. Vseeno
na si lahko lastimo z ozirom na naše
število pravico, da zastopamo ves stan
in s polno odgovornostjo vsemu stanu.
To je duhovna tesnosrčnost, da več-
ja ni možna. Radi bi in zopet ne! Ali se
sploča zavračati tako argumentacijo?
Deklaracija govori o gotovih duhovnih
interesih, ki so nam vsem skupni. Abso-
lutne skupnosti duhovnih interesov ne
najdete niti pri dveh samostojnih oseb-
nostih.

Trdim pa mirno, da me lahko druž-
s kakim naprednim Slomškariem to ie s
takim, ki se resno zanima za šolske in
pedagoške zadeve in se prdno izobra-
zuje in spoznavlja, več duhovnih intere-
sov kljub različnemu političnemu naz-
ranju kot s kakim tovarišem, ki ie polit-
čen napredniak a v pedagoških zadevah
veik ignorant.

Ne pomagajte nam nobeno izbegava-
nie. Samo dvoje ie možno: ali enotna
organizacija na osnovi načel, ki jih po-
stavlja deklaracija ali obstoi več sta-
novskih organizacij in nadaljnja cepitev
naših vrst z vsemi neizbežnimi zlimi
sledicami za stan in šolo.

Kdo hoče prevzeti odgovornost za to!

Trdno sem prepričan, da zmaga v
naših vrstah politična treznost nad stran-
karsko tesnosrčnostjo. Iz najčistejših na-
gibov ie deklaracija nastala idealnem
ie rodil, idealizem bo vodil nieno smer
to zmage. Vinko Möderndorfer.

Načrt za potovanje članov UJU v Češkoslovaško republiko.

Vse vodstvo prevzame Beograd, ka-
teremu zagrebška in ljubljanska sekcija
dostavi vse potrebne podatke.

Udeležencev ie lahko največ 100
(najprikladneje 60), in sicer za Beograd
40, Zagreb 30 in Ljubljano 30.

Spisek udeležencev ie treba čim-
prej poslati Č. S. Obci Učiteljski.

Odhod se mora vršiti najpozneje
28. junija t. l., da se prepotuje zapadno
Češko še pred zletom v Pragi.

To ie smatrati kot prvi službeni po-
set UJU v Č. S. R. Reprezentativno vod-
stvo ima beogradska sekcija, odnosno
predstavnštvo UJU. Tehničkim vodstvo
ima zagrebška sekcija, ki ie po svojih
zastopnikih že osebno stopila v stik s
Č. O. U. v Pragi.

Vsak član mora do 1. junija vpla-
čati v potni fond 1200 Din, iz česar bo
plačala vsaka sekcija zase potniko, pre-
nočišče in hrano (trikrat dnevno) v Č.
S. R. do vključno Bratislave.

Pred Č. S. R. bi se ustavilo samo v
Gradcu, kjer bi si ogledali znamenito
vadnico, zavod za nerazvito (manjna-
darjeno) deca itd., eventualno še Linc.
Na povratku bi se lahko ogledali even-
tualno Dunaj, Semering ali Budimpešto,
toda brez obveze na to potovanje.

Pedagoški teden v Mariboru.

Lansko leto meseca maja ie prire-
dil Ped. did. krožek prvi pedagoški te-
den. Skozi ves teden so bila vsak večer
v kazinski dvorani za širše ljudske ma-
se predavanja o reformi šolstva.

Letos pa priredi »Krožek« od 12. do
17. aprila 1926 svoj drugi ped. teden, ka-

mor prde tudi 36 učiteljev(ic) iz mari-
borske oblasti. S tem ped. tednom ie
namreč spoiien tudi tečaj za rokotvorni
pouk, katerega bo vodil naš znani stro-
kovnjak g. ravnatelj Drago Humek. Do-
poldne in popoldne se bo vršil tečaj, zve-
čer pa predavanja naših najboljših, pri-

naravnih sil delujočih in deležih dobrine
in zlo. Ta zavest onemoglosti in večne
odvisnosti se javlja zlasti v religiji kmet-
skega ljudstva, na tudi povsod v življe-
nju napram silam, ko čuti, da jim ni kos.
Kaiti predstavniki svet seliaka ni ve-
lik. Zunanj vtisi, ki jih sprejema, so ved-
no isti. Posameznosti v življenju nara-
ve ne opaža, ako ni nani opozorjen. Ker
na se to: kar doživlja, vedno ponavlja,
so vtisi v njegovu duši tem trajnejši in
to, kar dobiva po navadi svojo sankcijo,
postane zani avtoritativno in to avtorit-
teto ie le težko premagati. Zato počasni
razvoj na kmetih, neodločnost in trna
seliaka, nezaupljivost in mržnja napram
novotarijam. On ie to, kar imenuje Ne-
mec »Gewohnheitsmenschen«. Tako na-
stajajo gotove navade, ki jih nazivljamo
šego in običaji in ki dobivajo svojo ve-
liavo v skupnem, zajedniškem življenju
na vasi.

Izločen iz te vaške zajednice pod-
lega kai rad močnim vtisom, ki jih nudi
mesto. Sai ie vendar njegova fantazija
polna romantike, nagnjene k nenavad-
nemu eksotičnemu njegovu religiji pol-
na mitoloških predstav, njegove prav-
lice poznajo le nasprotje med boga-

znanih strokovnjakov, med njimi dva
univerzitetna profesorja. Razpravljali
bodo o »Duševnem in telesnem razvoju
našega otroka« v sledečem redu:..

V ponedeljek 12. aprila 1926 dr. Fr.
Toplak: Dojenček.

V torek 13. aprila 1926 dr. Karl
Ozvald: Predšolska doba.

V sredo 14. aprila 1926 dr. Fran
Žgeč: Šolska doba.

V četrtek, 15. aprila 1926 Gustav
Šilih: Mladiška doba.

V petek 16. aprila 1926 Anton Skala:
Duševno zaostali otroci.

V soboto 17. aprila 1926 dr. Ramiro
Bujas: O izboru poklica.

Dr. Toplak nam bo podal ves telesni
in duševni razvoj otroka od njegga spo-
četka do takrat, ko dojenček shodi. Go-
voril bo o higijeni otroka in snloh o prav-
ilni negi neoboljlega malčka.

Vseučiljski profesor dr. Karl Ozvald
bo obravnaval otroka do šestega leta —
njegav duševni razvoj — vpliv družbe in
okolice, v kateri otrok vzraste, o igri itd.

Šolsko dobo, kot eno najvažnejših
dob v človeškem življenju, nam bo tem-
elito razložil dr. Fran Žgeč na podla-

Višja pedagoška šola.

Članek »Višja pedagoška šola«, ka-
terega ie objavil »Klub slov. slušateljev
na višji pedagoški šoli v Zagrebu« v 12.
številki »Učit. Tov.« od 25. marca 1926
ie žaljiv za učitelstvo meščanskih šol,
radi česar se oglašam; društvo meščan-
skošolskih učiteljev nai na samo prote-
stira proti pisanju takih člankov.

Za dane konstatiram ie to-le: Čla-
nek ie v vsem tudi vsebinsko pod vsako
kritiko, zato ne morem verjeti, da bi ga
pisal Klub slov. slušateljev. Pa bodi!

Neki tovariš, ki ie danes tudi sluša-
teli na višji pedagoški šoli, se ie pred
kratkim izrazil, da ie letos na višji pe-
dagoški šoli mnogo statistov. Čudno ie
to slišati in težko verjeti — vsaj do dan-
es — a zgornji članek nam da misliti,
sicer bi članek ne tožil »z žalostjo« no
zabavi in družbi in del dolge jeremijado,
koliko in kako se morajo ubogi slušate-
lji učiti in z učenjem mučiti.

Iz lastne prakse vem, da učenec, ki
ga predmeti zanimajo in vesele, nikdar
ne toži in nikoli mu ni učenja teh pred-
metov preveč. Vse napravi z zadovolj-
stvom in veseljem, tudi se s tem nikdar
ne baha, ako mu ie res kaj do stvari.

Piscu zgornjega članka bi moralo
biti znano, da ie ravno v Sloveniji veli-
ko tovarišev, ki žele in hočejo resno št-
dirati za meščanskošolske učitelje in ki
so nosili za sprejem v višjo pedagoško
šolo, a so bili vsled pomanjkanja prostora
odklonjeni. Tem bi ne bilo učenje v
balast, ker jim ie res do tega! Tem ie

ej »Ponisnic o razvojnem stanju otroka«,
katere ie izdal »Krožek« in jih ie učitel-
stvo posameznih šol pred kratkim izpol-
nilo in vposlalo. Iz njih se nam zrcali ves
duševni razvoj otroka do pubertete.

Predsednik »Krožka«, agilen profe-
sor Gustav Šilih, nam bo orisal bistvo,
potek in trajanje pubertete in adoles-
cenčne dobe. Govoril bo o čustvenosti,
volji in intelektu v tej dobi; o razmerju
mladostnika napram družini, etiki, reli-
giji, umetnosti. Kot ilustracije mu bodo
služile zlasti primeri iz slov in tuje knji-
ževnosti.

Strokovni učitelji na pomožni šoli
Anton Skala bo govoril o patoloških ti-
pkih — povdarjal vzgojni moment. Pre-
davanje bo zelo temeljito in zanimivo,
ker bo predavatelj govoril iz izkustev
svoiega dela.

Slednjč nam bo govoril še univer-
zitetni profesor dr. Ramiro Bujas iz Za-
greba o izboru poklicev, kar ie eminent-
ne važnosti za vse bodoče življenje po-
sameznika. V drugih državah imajo že
urade za nasvetovanje poklica. Na to
predavanje opozarjamo zlasti naše obrt-
niške kroge.

višja pedagoška šola resna naprava in
sveta, kakor ie tudi vsem nam »starej-
šim«, zato bi takih člankov o njej (kot ie
zgornji) ne spuščali v svet. Ako bi kaj
pisali o višji pedagoški šoli, bi pisali ta-
ko, da bi se pokazali res nie predni.

Dragi tovariši v »Klubu«. Vi ste od-
šli na višjo pedagoško šolo z namenom,
da boste študirali in si pridobili višjo
izobrazbo. Resnično višjo izobrazbo si
na človek ne pridobi kar v par »dolgih
mesečih«, ampak šele po dolgih letih.
Zato na hitro in temeljito na delo, da se
vam bo čim prei lažje praktično udele-
stevati — seveda po svojih resničnih
zmožnostih in nas krepko podpirati ie v
resnem delu za višji napredek in uvelj
naših meščanskih šol.

Tudi bi ne bilo najbrže prav nič na-
pačno, ako bi se zg. slušatelji nekoliko
boli brigali za dosedanje delovanje se-
danih meščanskošolskih učiteljev in
njihove strokovne organizacije v tem
pogledu.

H koncu izrazim še to-le nobožno
željo, zg. slušatelji(ce) nai bi ne misli
na kaste učitelstva, temveč na to: ka-
ko nai se združimo vsi pro-
svetni delavci od najnižje
do najvišje organizirane šo-
le (univerze) v eno močno
stanovsko organizacijo. —
Prežeti takih misli Vas pričakujemo.

Anton Fakin.

strokovni učitelji mešč. šole.

Kako ie nastala Deklaracija?

Še enkrat sem primoran, če tudi
nerad, da izpregovorim v tej zadevi.

Debata ie začela na opozilo pot oseb-
nih očitkov. Tovariš Germek ie zapisal
v zadnjem svojem članku to-le besede:
»Ako bi vsak stanovski tovariš podre-
dil osebne interese, koristi celote, bi tudi
deklaracija izostala. Zato so tisti, ki so
spravili deklaracijo v svet, hudo grešili
nad celim stanom.« Ne tako!

Ko bi poznal tovariš Germek histo-
riat deklaracije, bi bil previdnejši v

svoji sodbi. Zato sem primoran nekoliko
pojasniti prave vzroke, ki so rodili de-
klaracijo. Dolžan sem to storiti radi onih
tovarišev, ki stoje v ospredju pokreta in
ki jih poznam kot čiste značaje.

Kot bivši večletni predsednik dru-
štva, iz kolega ie deklaracija izšla in kot
član oži, sosv imam upogled v razme-
re in noznam ozadje cele zadeve, po-
znam pa tudi rahločutnost tovarišev
svoiega društva v vseh zadevah, ki se
tičejo stanovske časti in discipline ter

Kar ie bila tam skupna zemljiška last,
mora biti tu zajedniški kapital v obliki
zadruga. Iz nje nai zopet zrastejo organ-
sko nove šege in običaji, skladni s kmet-
skim življenjem, nai nastanejo s ponav-
ljanjem istih dejanj, potom vaie in na-
vade. Pristni običaji ie zrastel iz bistva
narodove duše, nastal ie nezavestno. In-
štinktivno. Posamezniki so sicer nie no-
silci, a s svojo osebnostjo niso stopili
nikdar v ospredje.

Voina ie tudi od našega kmeta za-
htevala težke žrtve, a pomagala ie vsaj
večinj — žal samo trenutno — izkopati
se iz dolgov, jim dala v gnotnem ozlru
zopet možnost svobodnega gibanja. Da-
la ie našemu kmetu zopet izgubljeno sa-
mozavest, ker ie opazil, kakšnega po-
mena ie v državi, zlasti še za mesto. Ta-
ko ie našel zopet samega sebe. To lah-
ko nastane začetek nove dobe za kmet-
ski stan, ampak tudi le takrat, ako ne
vede v slepo posnemanje mestnih na-
vad in uredb, marveč, ako bo kmetiski
ponos vodil kmeta k uvaževanju in po-
vdarijanju tega, kar ie niemu lastnega,
domačega, ako bo služil ustanavljanju
organizacij, ki bodo pravi izraz intere-
sov in bistva domače kmetiske grude.

LISTEK.

Naš ideal kmetske občine kot gospodarske in kulturne zajednice.

(Konec.)

Drugače na deželi. Tu ie doma irra-
cionalnost. Pokojnost življenja, eno in
isto ponavljajoče se delo v vsakem let-
nem času, eni in isti vtisi okolice dovo-
ljujejo prevdarno mirno doživetje in iz-
živetje, močno pospešujejo čuvstveno
stran življenja, delovanje fantazije, kole
plod so baikie, pripovedke, narodne pes-
mi itd. Te so doma na deželi ne v me-
stu. Življenje in umetnost na deželi ima-
ta najvno noto, izvira iz harmonije
med človekom in naravo. Vsaka umet-
nost ie neposreden izraz notranje enot-
nosti vaške zajednice, dane po naravi in
delu.

Mogoče ni nič za deželo tako zna-
čilno kot potreba po neki avtoriteti.
Vzrok temu bo treba predvsem iskati v
zavesti trane odvisnosti od narave, od